landscaped by filling in pits and trenches and planting grass on them (Fig. 1). Bubiai hillfort was connected with Dubysa hillfort, which was burned by the Livonian Order in 1348 and 1358. The entire 47 x 30 (14) area of the flat hilltop was almost completely dug up with trenches and pits, which were up to 3.5 x 5.2 m in size and up to 50 cm deep.

During the survey 197 artefacts and artefact fragments, recorded using a 1 m^2 grid system, were discovered on the flat hilltop. At the same time, a record was made of three 3–4.5 x 1.5 m pits, the cultural layers visible in their walls were described, and the depth at which sterile soil was found was determined. A total of more than 350 finds (Figs. 2–8) were collected during the survey. The majority of the finds were characteristic of the 13th–14th centuries, although pottery with rough surfaces from the second half of the 1st millennium was also found.

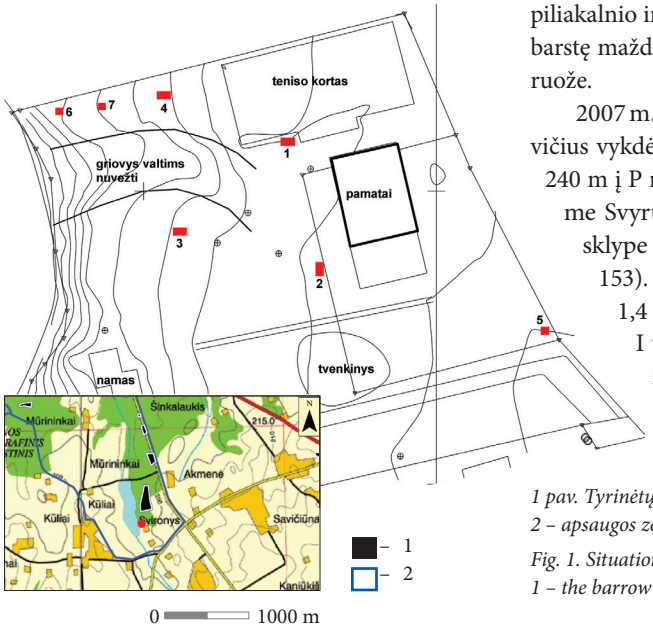

Giedrė Piličiauskienė,
Gytis Piličiauskas

Žvalgomieji tyrimai greta Svironių pilkapyno

2008 m. kovo mėnesį buvo atlikti žvalgomieji tyrimai sklype (kadastrinis numeris 4182/0400:151), esančiame Svironių viensėdyje (Vilniaus r., Rukainių sen.). Svironių pilkapynas, esantis apie 170 m į Š nuo tyrinėto sklypo, anksčiau archeologų nebuvo kasinėtas. XX a. 8 dešimtmetyje jame buvo užfiksuota 14 „lobių ieškotojų žiauriai išraustų“ pilkapių (*LIIR*, f. 1, b. 512, p. 9–10). 1987 m. J. Balčiūnas šiame pilkapyne suskaičiavo 37 pilkapius ir jų liekanas; pagal sampilų išvaizdą pilkapyną datavo I tūkst. II pusė – II tūkst. pradžia (*LIIR*, f. 1, b. 224, p. 125–126). Pilkapiai Svyruonėlės upelio pakrantėse su pertrūkiais tęsiasi nuo Svironių pilkapyno iki Mūrininkų piliakalnio ir dar toliau į Š, t. y. aptinkami išsibarstę maždaug 2,5 km ilgio upelio pakrantės ruože.

2007 m. pabaigoje archeologas L. Girlevičius vykdė žvalgomuosius tyrimus maždaug 240 m į P nuo Svironių pilkapyno, dešiniajame Svyruonėlės upelio krante esančiame sklype (kadastrinis numeris 4182/0400:153). Tyrimų metu šurfuose aptiktas iki 1,4 m storio kultūrinis sluoksnis su I tūkst. pr. Kr. ir XIII–XVII a. radiniais: brūkšniuota, grublėta ir žiesta keramika, medinės konstruk-

0 30 m

1 pav. Tyrinėtų šurfų situacijos planas. 1 – pilkapynai; 2 – apsaugos zona. G. Piličiausko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the excavated test pits: 1 – the barrow cemetery; 2 – the protected zone.

cijos liekanomis (*ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 70–73).

2008 m. pradinis tyrimų tikslas buvo archeologinio paveldo paieška suprojektuoto maždaug 200 m² dydžio gyvenamojo pastato vietoje. Tačiau atvykus kasinėti išaiškėjo, kad pastato pamatai jau įrengti. Tada nutarta patyrinėti sklypo Š dalį, kurioje natūralus reljefas atrodė esantis kiek mažiau pažeistas intensyvių statybos darbų Svyruonėlės upelio tvenkinio R krante.

Žvalgomųjų tyrimų metu buvo iškasti 7 šurfai – 11 m² dydžio bendras plotas (1 pav.). Visuose šurfuose natūralūs stratigrafiniai sluoksniai buvo smarkiai suardyti formuojant gyvenimui ir statyboms patogesnes reljefo formas – lėkštinant ir lyginant šlaitą, kuriant terasas. ***Šurfe 1*** iki 72 cm gylio fiksuoti permaišyto juodžemio ir smėlio sluoksniai. ***Šurfe 2*** įžemis pasiektas jau 36 cm gylyje, o užpilto juodžemio sluoksnyje rasta viena lipdytos keramikos šukė grublėtu paviršiumi ir viena žiesta šukė. ***Šurfe 3*** iš karto po plonu 23 cm storio pilko permaišyto smėlio sluoksniu pasirodė įžemis – rudas smėlis. ***Šurfe 4*** iki 40 cm gylio buvo permaišytas juodžemis su XX–XXI a. šiukšlėmis, giliau – natūralus rudas smėlis. ***Šurfo 5*** paviršiuje buvo 20–30 cm storio juodžemis, giliau – rudas smėlis – įžemis. Šurfo ŠR kampe įžemio paviršiuje išryškėjo netaisyklingo kontūro pilko smėlio dėmė – medžio šaknies vieta. Šurfas kastas iki 60 cm gylio. Jokių archeologinių radinių nerasta.

1x1 m dydžio ***šurfas 6*** matuotas sklypo ŠV kampe, prie gretimame sklype augančio pušyno. Iš karto po velėna pasirodė 90 cm storio juodžemio sluoksnis. Jame nuo pat paviršiaus buvo gausu lipdytos keramikos grublėtu, brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi (2 pav.). Kelios šukės buvo žiestų puodų, pasitaikė molio tinko gabalėlių. Tačiau juodžemio sluoksnis turėjo kultūriniam sluoksniui nebūdingų požymių. Jis buvo birus ir purus, kartu su lipdyta geležies amžiaus keramika pasitaikė cigarečių filtrų ir plastmasinis butelis. Įtarimai pasitvirtino pažvelgus į gretimo, šiauriau esančio sklypo paviršių. Čia auga pušynas, todėl sklypo paviršius likęs natūralus ir yra maždaug metru žemesnis negu šurfo 6 vietoje. Tapo akivaizdu, kad šurfo 6 vietoje užtvenkto upelio šlaitas buvo lyginamas užstumiant žemes iš kitos sklypo vietos arba atvežtu juodžemiu. Po juodžemiu pasirodė maždaug 13 cm šviesus sluoksnis su pjuvenomis, o po juo slūgsojo net 90 cm storio pilkos ir purios durpingos žemės sluoksnis be jokių radinių. 1,9 m gylyje buvo pasiektas įžemis – rusvas smėlis. Užpiltiniai

2 pav. Šurfo 6 keramika iš permaišyto ir užpilto kultūrinio sluoksnio. G. Piličiausko nuotr.

Fig. 2. Pottery from the mixed cultural layer that was used for fill and found in test pit 6.

sluoksniai šurfo 6 vietoje tęsėsi nuo pat paviršiaus iki įžemio ir buvo 1,9 m storio.

Šurfas 7 matuotas už 7,5 m į R nuo šurfo 6. Šurfo stratigrafija buvo panaši kaip ir šurfo 6, tačiau bendras užpiltinių sluoksnių storis čia buvo mažesnis – 1,25 m. Paviršiuje buvo 27 cm storio juodžemis su smulkiomis grublėtosios keramikos šukėmis, molio tinko ir šlako gabalėliais. Giliau buvusioje maždaug 1 m storio pilkoje žemėje archeologinių radinių nebebuvo, tačiau netrūko XX a. šiukšlių – plytų fragmentų, stiklų. 1,25 m gylyje pasiektas natūralus smėlis.

Aiškinantis, iš kur į tyrinėtą sklypą pakliuvo geležies amžiaus gyvenvietės kultūrinis sluoksnis, sklypo savininkas teigė, kad jis buvo atvežtas iš kito tvenkinio kranto, o vėliau nurodė Vilniaus senamiestį. Visgi labiausiai tikėtina rastos geležies amžiaus keramikos kilmė išaiškėjo tik grįžus į Vilnių ir susitikus su L. Girlevičiumi, kuris supažindino su 2007 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų rezultatais piečiau mūsų tyrinėto sklypo. Šurfuose 6 ir 7 rastoji keramika buvo labai panaši į 2007 m. atrastos Savičiūnų neįtvirtintos gyvenvietės radinius, todėl galima manyti, kad storas šios gyvenvietės kultūrinis sluoksnis kai kur buvo nukastas ir panaudotas gretimų sklypų žemės paviršiui lyginti ir kaip juodžemis vejai.

The field evaluation near Svironys barrow cemetery

In 2008 an evaluation was conducted on the plot (cadastre number 4182/0400:151) located in Svironys village (Vilnius District). Seven test pits (a total area of 11 m^2) were excavated in the relief that was to be sharply affected by the construction work (Fig. 1). In test pits 6 and 7, a mixed cultural layer from a 1st-millennium unfortified settlement with hand built pottery with rough, brushed, and smooth surfaces (Fig. 2) was discovered in a recent fill layer of humus. This layer with archaeological finds was brought here from the Savičiūnai unfortified settlement that was discovered in 2007 100–150 m to the S of the evaluated plot.

Elena Pranckėnaitė

Bradeliškių piliakalnis

2008 m. VĮ „Lietuvos paminklai“ užsakymu Bradeliškių piliakalnyje numatomo eroduojančių šlaitų sutvirtinimo vietose buvo atlikti archeologiniai tyrimai. Bradeliškių piliakalnis yra 2 km į V nuo Dūkštų miestelio (Vilniaus r.), įrengtas Dūkštos upelio kairiajame krante, jo supamas iš R, Š ir V pusių. PR jis ribojasi su aukštuma. Upelis ties piliakalniu buvo patvenktas (dabar užtvanka išgriuvusi). Aikštelė netaisyklingo ovalo formos, apie 112 m ilgio (R–V kryptimi) ir 60 m pločio (V pusėje). PR kryptimi aikštelė nežymiai nuolaidėja, jos PR kampe išlikusi 1,5 m aukščio, 5 m ilgio ir 20 m pločio pylimo dalis, už kurio matyti 14 m pločio ir 2 m gylio griovys. Piliakalnio šlaitai gana statūs, 15–16 m aukščio. Iš PV, ŠV ir ŠR pusių didesnė aikštelės dalis nugriuvusi. Piliakalnis datuojamas I tūkst. pr. Kr. II puse – XIV a.

Piliakalnis tyrinėtas 1970 (vadovas Vytautas Daugudis) (*AETL 1970 ir 1971 metais*, V., 1972, p. 19–21), 1998 ir 2002 m. (vadovė Vida Kliaugaitė) (*ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 96–98; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 26–27). 1971 m. kelis šurfus prie piliakalnio iškasė E. Butėnienė. 2008 m. tyrimų metu buvo ištirti 3 plotai 3 m pločio juosta palei